

КУЛЬТУРА 9

Лекція #14 а.:

БУДІВНИЦТВО
ЗА ЧАСІВ
СРСР

- ❖ Кінець I-шої Світової Війни, та прихід комуністичної влади в Україні в 1921 р. доводять до великих змін в розвитку культури на українських землях.
- ❖ Це період революції, не лиш політичної і соціальної, але також і в літературі, мистецтві, музиці, театрі, кіно, танцю, і також в архітектурі.
- ❖ Архітектори на Заході та в Україні експериментують модерними ідеями та стилями – у спробі відкинення старого, чи в побудові нового уталітарного (utilitarian).

КОНСТРУКТИВІЗМ

- ❖ В 1920-тих роках, архітектори на заході та в Україні стали творити новий аванґардний стиль, який дав собі завдання відкинути ідею мистецтва заради краси, а мистецтва яке відзеркалює (mirrors) пролетарятське – ужиткове/промислове життя.
- ❖ Конструктивізм характеризується суворістю, геометризмом, лаконічністю форм і монолітністю зовнішнього вигляду.

- Огортка із пакунку цигарок, 1920-ті роки

- ❖ Конструктивізм оснований (was created) на принципі функціоналізму.
- ❖ Конструктивізм характеризується суворістю, геометризмом, лаконічністю форм і монолітністю зовнішнього вигляду.
- ❖ У ньому відсутні декоративні прикраси чи інші неутилітарні (non-utilitarian) додатки.
- ❖ Вживається залізобетонуву (steel reinforced concrete) та скло.

❖ До найвизначніших будівель конструктивізму в Україні найперше вчисляємо Будинок Державної промисловості в Харкові.

- побудований в 1925–1928 рр.
- архітектори Сергій Серафимов, Самуїла Кравець і Марко Фельгер.

- ❖ В будинку панують (are most prominent):
- ❖ величезні вертикальні та горизонтальні лінії,
- ❖ цілковита відсутність арків та заокруглень,
- ❖ одноманітність розбиває комбінація геометричних форм.

© Sergiy Klymenko, 2007
<http://serg-klymenko.narod.ru>
<http://klymenko.data-tec.net>

- нині — Будинок української промисловості в Харкові

❖ Інші будинки в стилі конструктивізму – будинок культури залізничників в Харкові, 1928-1932 рр.

❖ Будинок культури ім. Гната Хоткевича, Львів, 1934.

- Будинок житлового кооперативу «Радянський лікар» або будинок лікаря у Києві. (1928-1930)

- Одеса. Будівля інституту інженерів Комуноспу, арх. Ф.А. Троупянський, 1930 р.

➤ Одеса. Телефонічна станція, 1929-1930 рр.

- ❖ Із приходом до влади Йосиф Сталіна в 1929 р., експерименти в мистецтві та архітектурі скоро закінчилися.
- ❖ У 1932 р. Союзський Уряд оголосив що стиль «конструктивізм» є небезпечний, не має приємного вигляду, часто погано збудований.
- ❖ Проте, будуються будинки (переважно фабрики та індустриальні заводи) у цим стилі майже до кінце 30-тих років.

Псевдо-класицизм або Сталінський ампір

- ❖ В заміну, на місце конструктивізму, Советський Уряд надав офіційний напрям (executive order) що вся публична архітектура мусить пристосуватися (fall in line with) вимогам «російського» стилю, який включав елементи «ампіру» і ми називаємо псевдо-класицизмом.

- ❖ Цей стиль характеризується елементами ампіру:
- ❖ величезні будинки, з монументальними колонами та пілястрами.

Будинок
Кабінету
міністрів
України,
1936-38 р.,

арх. І. Фомін

- Головний вхід на стадіон імені Валерія Лобановського, «Стадіон Динамо», Київ, 1932-33 рр.

❖ Аеровокзал, Харків, 1951-54 рр.

❖ Національний музей історії, Київ, 1937-39 рр.

- ❖ Палац культури імені Молодої Гвардії, м.Краснодон, Луганська обл.

❖ Житловий будинок, Київ, 1953

❖ Національний комплекс «Експоцентр України», Київ, 1948 р.

Будинок зі шпилем, Харків,
1950 р.

❖ Цей стиль дуже подібний до псевдо-класицизму 30-тих років в Німеччині та Італії .

Haus der Kunst (House of Art) музей мистецтва Мюнхен, Німеччина, 1933-36 рр.

❖ Це період фашизму та диктаторів – Гітлер, Мусоліні, Сталін.

Олімпійський стадіон, Берлін, Німеччина, 1936 рр.

- ❖ Усі три тоталітарні держави, ставили архітектурі за ціль (gave architecture the assignment) прославити могутність держави й применшити значення одиниці (reduce the role of the individual in society).
- ❖ Теж треба підкреслити, що в цей період знищено сотні українських церков та історичних будинків, за наказом Сталіна та Комуністичного Уряду СРСР.

Московський університет, Москва, закінчено в 1954 р.

1950-ТІ ДО 1980-ТИХ

- ❖ З половиною 50-тих років, сталінський-ампір відкинено.
- ❖ Причини:
  - ❖ це смерть Сталіна (1954) та викинення ідей та «культу» Сталіна
  - ❖ Кошти пов'язані із будовою сталінських будинків та усіх орнаментаций були дуже високі, і забирали більше часу в побудові.

❖ 60-ті роки відзначилися будовою багатоповерхових (multi-storied) житлових комплексів (apartment buildings).

❖ їх називали «хрущовками»

❖ вони мали грубі бетонові стіни

❖ непривітні з вигляду

❖ невивітані і непривітні всередині

❖ недбало побудовані, і часто розпадалися дуже швидко після будови.

- ❖ Ці будинки ставили по цілому СРСР що тому люди перїджали на працю до великих міст, де небуло досить житлового приміщення (housing).
- ❖ Проте:
- ❖ квартири були малі (2-3 кімнати), і часто мешкало в них по 6-10 осіб
- ❖ не було ліфтів (elevators)
- ❖ 1 чи 2 лазнички на поверх
- ❖ ніхто не займався ремонтом

- ❖ В той сам час, в Українські РСР побудовано відмінні будівлі.
- ❖ Між ними : Концертний зал/палац «Україна» в Києві, 1970.

➤ Кіноконцертна зала «Україна» в Харкові 1963

➤ Цирк «Космос» в Донецьку, 1969.

➤ Гостиниця (hotel) «Салют» в Києві, 1984.

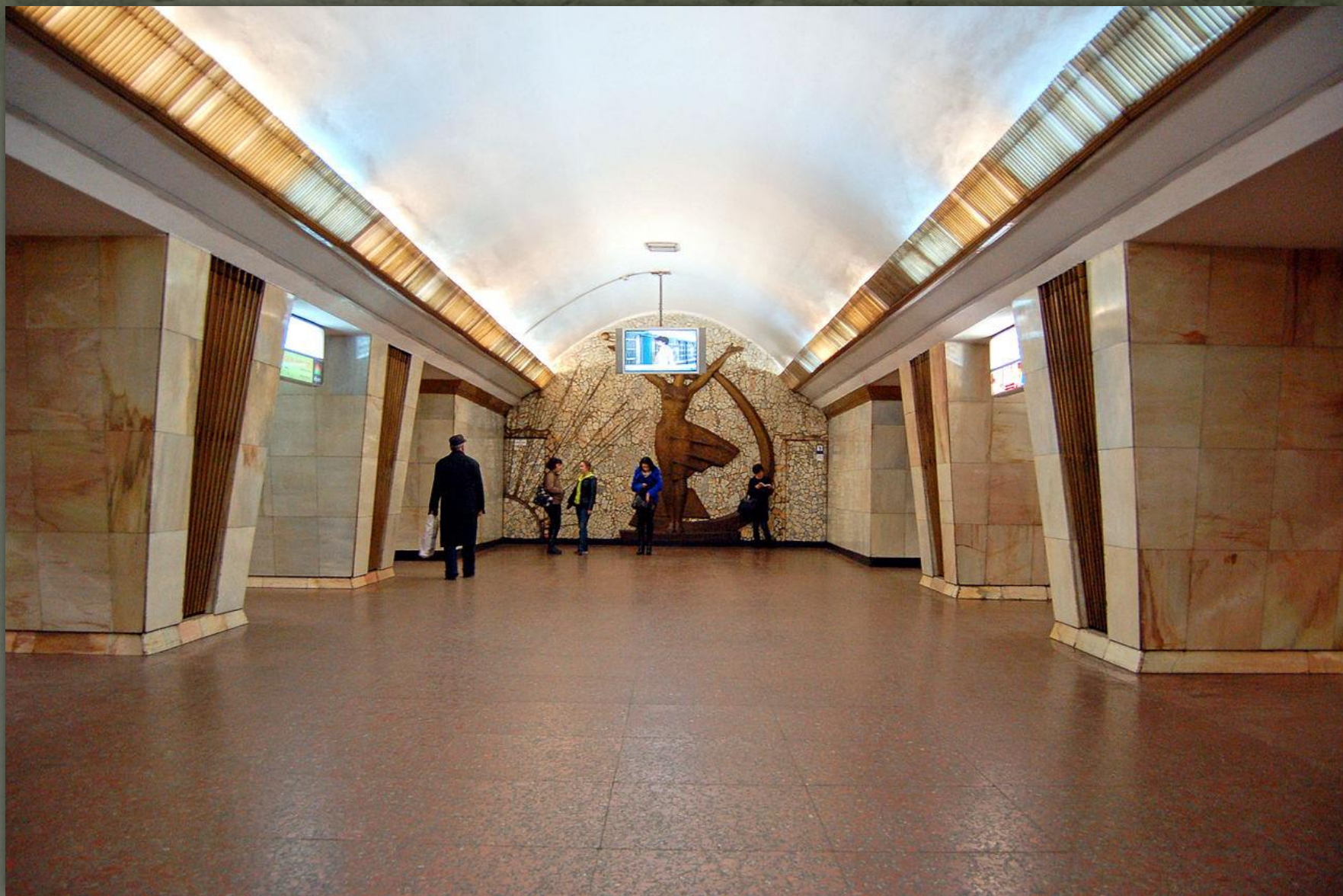
➤ Зеленодорожний вокзал в Луганську, 1978.

➤ Другий вхід Метро станції «Хрещатик», Київ, 1965.

➤ Метро станція «Завод Більшовик», Київ 1963.

➤ Метро станція «Політехнічний інститут», Київ 1963.

➤ Метро станція «Жовтнева», Київ 1971.

➤ Метро станція «Мінська», Київ 1982.

➤ Харківський оперний театр ім. М. Лисенка,
Харків, 1982.

➤ Готель «Тарасова Гора», Канів, 1961.

➤ Готель «Тарасова Гора», Канів, 1961.

ПІДГОТОВИВ МГС. АНДРІЙ ПЕРЕКЛІТА

ШКОЛА УКРАЇНОЗНАВСТВА
ТОВАРИСТВА
“РІДНА ШКОЛА”
В ДЕТРОЙТІ